

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

§. 1. Contactus sacrorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

de Corporali. Aio enim, Corporale esse benedicendum ut dixi hoc eodem lib. 1. cap. 5. § 3. & item Pixidem esse ex congruitate benedicendam, ut dixi modo num. 1. quam solam benedictionem ipsis sufficere iura censuerunt.

Aio item, Patenam non indigere consecratione ex eo capite, quod in illa per se Christi Corpus consecratur: sed ex alio capite seu congruentia, quæ sufficiens visa est Ecclesiæ, eamque explicuit in oratione, quam Episcopus recitat in consecratione Patenæ. In Pontif. Rom. d. Consecr. Patenæ, & Calicis [Remus, inquit, Fratres Charissimi, ut divinæ gratiæ benedictio consecret, & Sanctificet hanc Patenam, ad constringendum in ea Corpus Domini nostri Iesu Christi, qui Crucis passionem sustinuit pro nostrum omnium salute.] Hactenus oratio. Quoniam igitur in Corporali, & Pixide, neque consecratur, neque per se constringitur Corpus Christi; Ideo iudicavit Ecclesiæ, satis ipsi esse benedictionem, eamque ex congruitate ducto ex contactu ejusdem Christi Domini nostri. At voluit in Patenæ, & Calice consecrationem adhibere quia in ipsis, constringitur Christi Corpus, & conficitur Christi sanguis. Ego autem in hoc n. 2. solum memini de Consecratione sanguinis, quia solum propositum fuit argumentum de Calice, non de Patenæ. Denique illud etiam hic observa, quod si Ecclesiæ non iudicatur, esse quid Metaphysicum, requirere consecrationem in Patenæ, quia in ipsa constringendum est Corpus Christi: nec iudicandum, quid Metaphysicum esse, requirere Consecrationem Calicis, quia in ipso Christi Sacratissimus Sanguis est conficiendus.

3. Nec item in iure determinata est materia, ex qua constanda sint Pixis, Sphæræ, & prædicta similia. Sic Suar. dist. sect. 7. Hurtad. d. diff. 10. Marchin. de ord. tract. 3. p. 3. c. 3. num. 6. consulendum tamen, fieri ex auro, vel argento: Quare si ex meliore materia fierent, ut ex solida gemma pretiosa, facilius acquiescerem, quam acquievi supra c. 1. §. 1. n. 3. in Calice, quia hic non est illud periculum imbibendi sanguinem.

4. Si propter paupertatem Pixis, vel Sphæræ fieret ex alia materia inferiore, v. g. ex stanno vel ære non fore mortale docet Suar. ibid. §. Tertio obiter, sub finem: multo ergo minus si ex ære inaurato.

5. Nota autem hic tria. Primum, hæc Vasa posse ab eo benedici, qui habet authoritatem benedicendi omnia ornamenta, præter ea in quibus adhibetur sacra unctio: in his enim iam illa non adhibetur. Sic Delugo de Euch. d. 20. sect. 4. n. 96.

Secundò, ibid. intra dictam Pixidem non esse necesse ponere aliud vas lineum benedictum benedictione Corporalium; ut putavit Vasquez, ductus ex consuetudine cuiusdam Ecclesiæ; quia id, nec in iure fundatur, & obstat communissima aliarum Ecclesiarum consuetudo. Tertio (ut id obiter dicam) non valere illam paritatem. Calix, imò eadem Pixis plena particulis, quando fit consecratio, debet esse supra aram lapideam, ut infra c. 5. §. 1. n. 4. dicitur, ergo Pixis quando servatur cum Eucharistia in tabernaculo, debet eam servari super aram. Non, inquam valere, siquidem satis est, si servetur supra Corporale, ut contra Vasq. citatum, & non approbatum à Delugo d. 20. de Euch. sect. 4. num. 97. docet ipsa praxis, & quadam congruentia, quia nimirum in Pixide tunc non fit consecratio, sed quod consecratum est, custoditur.

6. Cætera Vasa, nempe Tabernaculum, seu Custodia, intra quam obsecurata Pixis custoditur; Phialæ seu Ampullæ, ubi servatur vinum & aqua; Pelvis & Vas, quibus manus Sacerdotis in Missa abluntur, & similia, utpote aliquantulo remotiora à sacro Ministerio, benedictione multo minus egent: Ex Suario dist. d. 81. de sac. sect. 7. §. ult. Munda tamen sint, quantum fieri potest, & reverentiam Sacramento debitam.

CAPUT II.

Quis cultus Sacris his Vasis, & similibus debeat.

1. **P**ura quæ spatium hac de re suis in locis ostendenda, ideo huc reducimur, quia hic colligere expeditius existimavimus.

Circa tria autem eiusmodi cultus versari poterimus, circa contactum eorum. Secundò, circa usum profanum, sive scilicet, quæ sacris his instrumentis ad usum communem, sive communibus utatur, seu ea convertat ad usum suum de singulis.

S. I.

2. **C**ertum est primò, Calices, & Patenas, quæ ad sacris Eucharistiæ speciebus sunt, & omnia, quæ in ipsum consecrationem, Christumque designant, ut Aras, Agniquæ cerei non debere ex contactu, nec a manu, immediate, propter reverentiam, & scemini attingi: Attingere autem citra contactum non esse mortale, certum sit; imò si subsit casualitas, quia non videtur res ex se gravis, ac proinde iusta causa exculpationem facile admittens. Ita Suar. sac. disp. 81. sect. 8. An sine causa sit veniale, moriale disputabimus.

3. Dixi (vacua) nam quando continent sacra Eucharistiam, sicut etiam Pixides, Ciboria, & similia, do eadem continent, contingi sine mortali non possunt, nisi à Sacerdotibus, & in aliquo casu, de quo diximus in opusculo de expedienda Commun. cap. 6. in illis, id requirente summa Christo Domino debita reverentia Eucharistiam ipsam, Christum & Oleum sanctum tangere, grave etiam quid est, unde à laicis, imò clericis non Sacerdotibus tangi hodie non licet. Bonac. in 1. decal. præc. d. 3. §. 1. p. 4. n. 13. Azor. tom. 1. c. 9. §. 9. esto aliud tulerint præfata tempora quando Eucharistia in manus fidelium ab ipsis assumenda pregebat Azor. ibid. §. 12.

4. Certum est secundò, alias vestes benedictas, nec sacram Eucharistiam immediate contingere, & Christum unguntur, ut sunt Mappæ, vestes Sacerdotales &c. esse concessum omnibus ea contingere. Sic Suar. disp. 8. de sacram. sect. 8. §. Tertium exemplum. Laym. lib. 5. tr. 5. §. 2. 6. n. 20. Idem puto de Sacris Sandarum liquiis, idemque quotæ eas gestandis, sentio, licet eas thecis inclusas, gestare & transferre, imò & in processibus publicis portare laicus potest. Ratio hæc est, quia hæc cum debita reverentia exhibere non est esse malum, & nulla in contrarium extat prohibitio, de Adoratione, p. 6. n. 15. Sanch. lib. 2. in decal. c. 43. n. 1. alique satis superque diluunt.

5. Certum est tertio Pixides, Ciboria, Sphæræ, & lunulas, etiam si benedictæ sint, posse ab omnibus contingi sine ulla culpa, quando nondum sacram Eucharistiam continerunt. Ita Laym. l. 5. tr. 5. c. 6. n. 12. Ratio hæc, quia ex una parte sacro Chrismate non sunt unctæ, & Calices, & Patenæ & ex altera, reverentiam illam contactui sacrarum Eucharistiæ speciebus debitam non traxerunt.

6. Idem sentio de Corporalibus, Pallis, & Porcionibus, non solum quando ad sacrum usum nondum fuerunt adhibita, sed etiam quando post sacrum usum soluta fuerunt. Ratio est quia licet tunc ex Bonac. de Euch. l. 4. §. ult. p. 9. n. 24. aliisque, non sint iterum benedicenda, cum per solam lotionem benedictio ab eis non auferatur, atque adeo simpliciter nova non sunt iterum benedicenda, moraliter censetur perinde ac si essent nova.

7. Sed quid postquam hæc dicta num. 3. contingerent

fascias species, idque ante lotionem? Puto probabilissimum cum Laym. loc. cit. adhuc licere ea sine veniali ab omnibus contingi. Ratio est, quia ex una parte hæc unctio sacra non afficiuntur, & ex alia non censentur sacramentum solo contactu, tantam dignitatem contrahere, quantam ex unctio sacra contrahit res consecrata.

8. Dices, posset evenire ut purificatorium 7. g. imbibit aliquid Sanctissimi Sanguinis ex usu sacro, quare nefas esset laico illud contingere. Respondeo id esse per accidens, & de raro, atque adeo non impedire libertatem illud contingendi. Sanè eadem Purificatoria post sacramentum reponuntur sine delectu in Arcis: & Cistis profanis, cum tamen potuerit esse, ut ubi imbibit, adhuc remaneret aliquid sanguinis nondum exsiccatum, sed illo huius non habetur ratio, quia per accidens est: & tunc Angelorum erit officium præsentiam inibi Christi Domini, humiliter venerari.

9. Certum sit quartò, seu saltem multum probabile, Accolichis, inò & aliquos ex minoribus ordinibus vel etiam prima tonsura insignitos, posse sacra vasa vacua, aliisque dicta n. 2. extra Sacrum Ministerium contingere. Ita Suarez d. 8. de Sac. fact. 8. 3. Terrium exemplum, aliisque. Ratio est, quia iam sunt clerici, quorum officium est, & modi instrumenta, aliqua tandem majori ratione tractare. Dixi (extra ministerium) dum enim celebratur Missa, solum constitutus in sacris, & Accolichis concedit Suarez lib. 2. cap. non licet 2. dist. 23. & cap. nullus 1. d. 14.

10. Dices, abstinendum esse etiam extra Sacrum Ministerium Accolichis à contactu sacrorum Vasorum ob tres rationes, quas adducit Laym. lib. 5. r. 5. c. 6. n. 19. Primò, propter communem Doctorum sententiam. Secundò, propter Ecclesiarum praxim. Tertiò, propter styllum Curie Romanæ, quæ concedit tonsuratis, vel in minoribus constitutis, posse sacra vasa contingere.

11. Respondeo ad primam. Etiam si alius Doctor nobis non suppetere, sufficeret Suarez pro modo, pro ut loquitur Joan. Sanchez in fect. d. 4. 4. n. 1. Suarium commendans. Ad secundam, negat Suarez esse ejusmodi praxim: Extra Sacrum Ministerium (inquit) quilibet minister Sacer, id est, quocunque minori gradu ordinatus non peccabit contingendo hæc vasa, ut colligitur ex cap. non oportet, dist. 23. & ex usu qui videtur hoc etiam extendere ad ordinatos tantum prima tonsura. Hæc Suarez.

Vides? Layman pro se modo n. 10. dixit (propter Ecclesiarum Praxim) Suarez pro se dicit (ex usu) cui fides adhibenda? Sed certè, etiam si esset usus abstinendi à tali contactu, is nobis nihil obstar, quia non constat esse introductum sub obligatione, ut in simili sæpè cum Doctoribus argumentari solemus, sup. lib. c. 2. c. 4. §. 2. n. 1. Ad tertiam, licentia à Sancta Sede frequentissime conceduntur ad tollendos conscientie scrupulos, vel pro amplectentibus opinionem contrariam, ut docent communiter Doctores, Suar. de Euch. d. 8. 1. fect. 8. §. 4. addendum, Castrop. tom. 2. r. 7. d. 2. p. 4. n. 6.

11. Unum ergo superest hic decernendum. An scilicet (circa necessitatem, & contemptum) sit saltem veniale laico vel scio in expurgata, ibid. sic legi: Sacra tangi à laicis sine contemptu non est peccatum mortale. Scio, inquam hoc; sed ego cum voco Emmanuelèm Sà, ipsum vocari, & legi, non alium volo.

Suarez dist. 8. 1. de sac. fect. 8. §. Terrium exemplum; Coniung de sac. quæst. 8. 3. art. 3. d. 3. n. 149. aliique, qui in Pars II.

tali contactu peccatum veniale cognoscunt, octo textus pro se, ad id probandum afferunt quos ad verbum hic exscribere, & explicare juvat, ut nimirum veluti manu palpemus, ibi, de hac re, nec mortalem, nec veniale obligationem imponi. Neque sic brevitati ostre injuriam facimus, licet enim viatori etiam festinanti, si spes lucri reluceat, ad aliquantulo longiorem viam, non nihil aliquando divertere.

Primus Textus ex dist. 23. C. Sacratas.

13. **S**acratas Deo faminas, vel Monachas, sacra vasa, vel sacratas pallas penes vos contingere, & incensum circa Altare deferre perlatum est ad Apostolicam Sedem: quæ omnia reprehensione plena esse, & vituperatione nulli rectè sapientum dubium est. Quamobrem hujus Sanctæ Sedis auctoritate hæc omnia vobis rescicare funditus, quanto citius poteritis, censemus: & ne pestis hæc latius divulgetur, per omnes Provincias, abstergi, citissime, mandamus.

14. Ubi vides primò locutionem esse solum de sceminis monachis, cur ergo prohibitionem ad omnes extendis? Secundò, mihi probabilissimum fieri, non loqui, hic, Pontificem, de mero sacrorum vasorum contactu sed de illo, qui adhibebatur, dum scemina ministrabant sacro, quod meritò semper Canones prohibuerunt, & tamen alicubi Monachæ, prætextu quod essent Deo dicatæ, Sacro ministrare non dubitabant. Quando igitur dicitur in textu (Monachas penes vos sacra contingere, & incensum circa Altare deferre perlatum est) illud (circa Altaria) cadit supra (contingere) & supra (deferre) ita ut, uno verbo, perlatum fuerit, Monachas circa Altare Missæ inservire. Conjectura optima est, quia id appellat Pontifex pestem, & quidem citissime abstergendam; at quæ pestis tanta est, merus contactus Calicis, qui per eodem nostros adversarios judicatur res omnino venialis & levis; Non ita sceminas ministrare circa altaria, ipse enim mulieris aspectus facile inficit ad malum propensos hominum mores: nam propterea nomine pestis meritò vocanda fuit, tantoque rigore vitanda est, ut potius in necessitate concedatur, Sacerdotem sine ministro celebrare, ut infra dicemus, lib. 2. cap. 7. §. 5. quam ministrante circa Altare, muliere.

Textus Secundus ex eadem dist. 24. C. non oportet 1.

15. **N**on oportet Subdiaconos licentiam habere in Sacrarium, sive in Secretarium (id est Altare, habet hic Glossa) quod Græci hypodiaconum appellant, ingredi, & contingere vasa Dominica.

16. Vides Primò, id tantum prohiberi per verbum (non oportet) quod non notat præceptum, sed convenientiam ex communi sententia. Ita Suarez, lib. 3. de leg. cap. 5. n. 10. Sanchez, lib. 6. in decal. cap. 4. n. 37. Castrop. tom. 1. tract. 3. de leg. d. 4. p. 9. num. 2. Secundò, sermonem esse de ministrando circa Altare, ait enim textus (ingredi in altare, & contingere vasa.) Tertiò hunc Canonem vel usu, vel ex aliis ordinationibus jam abrogatum esse. Quis enim nunc negabit Subdiacono circa Altare assistere, & sacra vasa tractare? Subdiacono, inquam, cui propter hoc ipsum, datur in sua ordinatione Calix attingendus.

Textus Tertius ex eadem dist. 13. C. non oportet 2.

17. **N**on oportet in sacratas ministros licentiam habere in Sacrarium, quod Græci hypodiaconum appellant, ingredi & contingere vasa Dominica.

18. Vides, hunc textum esse ferè eundem cum præcedente: solum enim, ibi, loquitur de Subdiaconis, hic de sacratas, hoc est, ut habet Glossa, de personis non sacris, atque adeo laicis: nam etiam prima tonsura insigniti, sacri appellantur apud Canones; utpote, jura

jam clerici, de sorte Domini. Ita Castrop. tom. 2. tract. 8. disp. 1. Azor p. 6. n. 24. citans Suarium, & Canones. Sensus igitur est ministros laicos non convenienter inservire sacro, quod tamen, saltem, quoad Missas privatas, consuetudine, jam abrogatum est; quia ubique locorum, laicos ministrare, æquo animo, & sine ulla indecentiæ specie, immo, quando qui ministrant, sunt viri nobiles cum laude passim videmus.

Textus Quartus ex eadem dist. 23. C. non liceat 1.

19. **N**on liceat cuilibet ex lectoribus, sacra Altaris vasa portare, nec aliis, nisi iis, qui ab Episcopo Subdiaconi fuerint ordinati.

20. Nota illud (portare) quod Glossa, hic, Hugo, & Archidiaconus explicant portare in processionibus publicis, & dicunt, ea vocari vasa sacra, in quibus continentur sacra Sanctorum Reliquiæ. Sed quoad hoc esse ipsa consuetudine revocatum hunc textum, docet Sanchez lib. 2. in Decal. c. 43. num. 26. Quare licet hodie tum lectoribus, tam laicis ea portare; proflus sicuti illud laicis, sine scrupulo, portare in processionibus Cruces licet. Quod si Sacrorum vasorum nomine intelligas Calices, Patenas, &c. sicut intelligit idem Sanchez ibidem, adhuc nota textum dicere (portare, nec contingere) ex quo conicimus non esse sermonem, de simplici contactu, sed de illo, qui addit gestationem, quæ solet fieri intra ministerium sacrificij. At jam diximus n. 9. id intra Ministerium sacrum, competere ex officio solis constitutis in sacris, & ad summum, Acolithis: nos autem, hic loquimur de contactu, extra Ministerium sacrum.

Textus Quintus ex eadem dist. 23. C. non liceat 2.

21. **N**on liceat cuilibet Ministeria tangere, nisi Subdiacono, aut Acolitho in Secretario vasa domini.

22. In Secretario, inquit, Glossa, hoc est in loco, ubi sacra vasa ponuntur, ne sit contra id, quod supra negatum fuerat Subdiaconis, dum, ut vidimus n. 15. dictum fuit, in cap. non oportet, 1. non oportere Subdiaconos licentiam habere in Secretarium ingrediendi, ubi eadem Glossa voluit, nomine Secretarij, significari Altare. Sed melior est explicatio eorum, qui fatentur in uno Canone ex his idem concedi, quod negatur in alio; id tamen fuisse diversis temporibus, pro ut res, & circumstantiæ tunc exigebant. Ita Suarez, de Euch. d. 81. sect. 8. §. 3. exemplum. Verum, quantum facit ad nos, vides, hic, non agi de simplici contactu, sed contactu in Secretario, hoc est, de eo, qui adhibetur, dum ministrator sacro, qui solum constitutis in sacris & Acolithis competere ex hoc eodem cap. non liceat 2. docuit Suarez à nobis allatus n. 9.

Textus Sextus ex dist. 1. de Consecr. C. In sancta.

23. **I**n sancta ac Apostolica sede statutum, ut sacra vasa, non ab aliis, quam à sacerdotibus, Dominiq. dicatis contrahantur hominibus. Indignum enim valde est, ut sacra Domini vasa, quacunque sint, humanis vasis ferantur, aut ab aliis, quam à Domino famulantibus eique dicatis tractentur viris; ne, pro talibus presumptionibus iratus Dominus plagas imponat populo suo, & hi etiam qui non peccaverint, mala patiantur, aut pereant, quia perit iustus sapissime, pro Impio.

24. Nota illud (contrahantur) idem enim est, ac illud, quod paulo post dicit (tractentur) sensus ergo erit, vasa hæc sacra, non debere tractari, seu intromitti in profanis vasis; id, quod longè diversum est ab eo, de quo hic disputamus. Confirmatur ex illis verbis [humanis vasis ut serviant], & ex illis [ne pro talibus presumptionibus iratus Dominus &c.] quod certè significat aliquid multo gravius, quam sit simplex, cuiusque contactus: significat

enim gravem illum contemptum, quo sacris vasis usum profanum, qui uti præsumit.

Textus Septimus ex eadem dist. 1. de Consecr. C. Vestimenta.

25. **V**estimenta Ecclesiastica, quibus Dominus servatur & sacra debent esse & honesta, quibus in vasis non debent frui quam in Ecclesiasticis & honestis officiis, que nec ab aliis debent contingi, aut ferri à laicis hominibus, ne ultio, qua Balaasar Regem propter hæc transgressientes, & italia præsumentes, corruere eos faciat ad ima.

26. Hic Textus, qui non loquitur de vasis, sed etiam magis explicitè, de vestimentis, quatenus ne explicatur ab ipso Suario, de Euch. d. 16. sect. 8. exemplum, satis pro nobis erit, ejus hic exemplum proferte. In a. vestimenta (inquit) loquitur Septima generaliter de vestimentis Ecclesiasticis, que non aliis debent contingi, aut ferri nisi à sacerdotibus, quia verba aut præceptum non continent, quia illud certum debent non videri in rigore significare obligationem, de gentiam quandam: aut non intelliguntur de quibusdam, sed de illo, qui ordinatur ad profanum, & communem usum, ut ex antecedentibus verbis potest non dissimulari, vel certè si admittamus ibi præceptum, dicendum est consuetudinem abesse, quo ad hanc partem. Hæc pro Suarez.

Textus Octavus ex eadem dist. 1. de Consecr. Ad nuptiarum.

27. **A**d nuptiarum ornatum divina mysteria non sistentur; ne dum improborum contactu, profanis secularis luxuria polluantur, ad officia sacri mysterij tractur indigna.

Hic, sermonem esse de contactu in ordine ad usum profanum, ex ipso litterar. aspectu, satis patet.

Atque hi sunt à Suarez aliisque hæc de re contrarij citati textus, quibus accuratè inspectis, merito præferre potuimus, probabilem esse sententiam, nullum prædicto contactu veniale peccatum agnoscentem.

§. II. Loto Sacrorum.

1. **C**ertum est Corporalia, Purificatoria, & lavari, saltem ex convenientia debere à Diacono in vase ad hoc præparato, lotionemque ministrari esse in Pileum Sacram, seu Sacrarium, quod, hic, aliud est, nisi locus in pariete, seu sub terram defossus, ab aliis profanis vasis separatus, in quem hæc lotio, similia projici ob reverentiam solent. Ita Suarez, de Reg. aliique passim apud Bonac. de Euch. d. 4. quæst. 1. part. 10. n. 22.

2. Notant autem communiter Doctores idem, intelligendum esse de prima lotionem, nam hæc potius communis habitas possunt laici sine scrupulo, & faciente præsertim sacra Virgines, ea melius lavate, tergentes, reficere.

3. Dubium ergo superest. An si laicus, sine necessitate ea in prima lotionem lavet, peccet. Et non potest quidem mortaliter certum sit, quia non est materia gravis; Peccati autem venialiter multi supponuntur, eo quia si ea tangere, ex ipsorum sententia, non habet sub culpa veniali, multo magis, non licet lavare. Sic Suarez, de disputatione de sac. d. 1. sect. 8. §. 4. adducit alique.

4. Verum probabile est, nec esse veniale, licet si optimum consilium ut à Diacono, vel Subdiacono, lavantibus ad id privilegium, in prima lotionem, lavetur. Ratio est, tum quia Doctores, supra probabiles, docentes non esse veniale tangere, videntur etiam probabiliter docere nec esse, lavare: in lotionem enim, aliud tandem intervenit, ut idem Suar. ibid. faciat, qui